СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 183. Джерзи Ситі, Н. Дж., второк, 9. серпня, 1927. VOL. XXXV. No. 183. Jersey City, N. J., Tuesday, August, 9. 1927. THREE CENTS

ВЗИВАЮТЬ ДО ҐЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ

НАДІЮТЬСЯ, ЩО ПІВ МІЛЮНА РОБІТНИКІВ ВИЙДЕ НА СТРАЙК, ЩОБИ ЗАПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ ЗАСУДУ САККА І ВАНЦЕТТІ. — 14.000 ПОЛИСМЕНІВ СТЕРЕЖЕ ПОРЯДКУ.

НЮ ЙОРК, 8. серпня. — Взавтра відбудуться протестаційні масові віча в Юніон Сквер і в других місцях, скликані соціялістичними організаціями і комуністичними. Соціялісти не захотіли і тим разом йти з комуністами.

Разом з протестаційними вічами буде йти в парі цілоденний генеральний страйк, який захопить яких 500.000 робітників. В той спосіб хоче зорґанізоване робітництво зареаґувати проти рішення ґовернора Фуллера, яке висилає Сакка і Ванцетті в середу на електричний столець.

Найтяжше приходиться тепер з галями на віча, бо треба таких принаймні 12, а досі замовлено чотири. Підозрівають, що поліція мусіла вплинути на те, щоби не відступали галь на ті протестаційні віча. Поліція пильно патролює, стереже міських будинків та залізниці і собвеї і арештує підозрілих. Яких 14.000 полисменів виконує тепер в місті сталі служби.

ПОЛІЦІЯ РОЗІГНАЛА МІТІНҐ.

СТАЛОСЯ ТЕ З ПРИЧИНИ КРИТИКИ СУДУ І ВЛАСТЕЙ В СПРАВІ САККА І ВАНЦЕТТІ.

БОСТОН, 7. серпня. — Поліція розігнала два масові мітінґи, скликані в справі Сакка і Ванцетті по тій причині, що бесідники почали дуже остро критикувати стейтові права та поступованнє влади і суду в справі Сакка і Ванцетті. Комітет оборони обох засуджених вислав у тій справі телеґраму до президента Кулиджа та просив, щоби він вплинув на ґовернора Фуллера, щоби цей уласкавив Сакка і Ванцетті.

ВИБУХ БОМБИ В ДОМІ МЕЙОРА.

КАЖУТЬ, ЩО ЦЕ В ЗВЯЗКУ З СПРАВОЮ САККА І ВАНЦЕТТІ.

БОЛТІМОР, МД., 6. серпня. — В помешканню мейора Бренінґа вибухла бомба, яка наробила більше паніки серед сусідів і родини мейора, як властивої шкоди. Бомба мусіла бути великого обему, бо розвалила велику частину дому, але на щастє ушкодила тільки кухню і порч та вибила сотки вікон в домі мейора і в сусідстві.

Мейор тішиться загальною симпатією і ніколи не висказався проти Сакка і Ванцетті і це дуже всіх дивує, бо вважають, що вибух цей є терористичним актом, викликаним засудом в Бостоні. Мейора в той час не було в дома. А находився в трені в Синсинаті в дорозі до Сен Луис. Коли його повідомлено про вибух, він сейчас перервав дорогу і повернув до дому.

ПОМЕР ҐЕНЕРАЛ ВУД.

ФИЛИПИСЬКИЙ ҐОВЕРНОР БУДЕ ПОХОВАНИЙ В АРЛИНҐТОНІ.

ВАШИНҐТОН, 7. серпня. — Ґенерал Леонард Вуд, ґовернор Филипинських островів помер нагло в бостонськім шпиталю по невдалій операції. Тіло його буде перевезене з Бостону до Вашинґтону і поховане на Національнім Цвинтари в Арлінґтон між тими кавалерійськими охотниками, що їх зорґанізував був колись ґенерал Вуд в еспансько-американській війні.

Хоч всі знали, що ґовернор повернув з Филипинів в дуже лихім стані здоровля, ніхто не надіявся так наглої смерти. Зі всіх сторін, від армії, уряду і президента надійшли до вдови вирази співчуття.

НЕ БУДЕ ЗМІНИ В ФИЛИПИНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ.

ПРЕЗ. КУЛИДЖ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ПРОДОВЖЕННЄМ ПОЛІТИКИ ВУДА ЩОДО ФИЛИПИН.

ВАШИНҐТОН, 7. серпня. — Вороги ґенерала Вуда, а прихильники повної незалежности Филипин врадовані смертю Вуда, бо думають, що їх становище поправиться, коли позбулися так впливового ворога їх самостійности. Та з заяви през. Кулиджа виходить виразно, що ніякої зміни не буде, бо президент вповні погоджується з думкою покійного Вуда, що Филипини не доросли ще до самостійности і мусять бути задоволені з автономії.

ДОС КРИТИКУЄ ЖЕНЕВСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

МОВА, ЯКУ ВИГОЛОШЕНО ПРИ ПОСВЯЧЕННЮ МОСТА, ВИКЛИКАЛА ВЕЛИКУ СЕНЗАЦІЮ.

БОФАЛО, Н. Й., 7. серпня. — Стотисячна товпа зібралася біля Міжнародного Моста Мира, який лучить тепер Канаду з Америкою. На велике торжество посвячення прибули: анґлійський наслідник престола князь Валії, премієр Болдвин, премієр Кінґ з Канади, секретар стейту Келлоґ, заступник президента Дос і ґовернор Смит.

Всі достойники виголошували відповідні до хвилі мови на тему добрих відносин між Канадою і Америкою, а заступник президента Дос викликав немалу сензацію, коли заговорив про невдалу женевську конференцію, яка надшарпала добрі анґлійсько-американські стосунки. Дос зазначив, що ту невдачу треба приписати невдалому підготованню, а рівнож і тому, що делеґати думали головно про свої власні потреби, а не старалися ввійти в положенне другого. Таке було з анґлійськими і американськими делеґатами. Не думає одначе, що через ту невдачу начнуться тепер перегони в будові кораблів.

ОСТРА КРИТИКА РУМУНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

БУКАРЕШТ, 5. серпня. — Румунський парламент відрочено до 14. жовтня. Перед відроченням виголосив у парляменті остру промову, сильно атакуючу правительство Братіяна, провідник опозиції Юлія Маню. Він заявив в імени своєї партії, що теперішне правительство є нелеґальне і неконституційне та не є висказом волі народа, та зажадав розвязання парляменту і росписання нових виборів.

На тім послідні́м засіданню вивязалась також пристрасна дискусія, спричинена острою цензурою преси і конфіскатою заграничних часописей, що пишуть неприязно про теперішне правительство. Посол Йонеску, член народно-селянської партії домагався, щоби правительство для ратования своєї поваги заграницею понехало безпроволочно ті свої практики.

ВІДКОПАЮТЬ МІСТО СИБАРИТЯН.

РИМ, 5. серпня. — Саме тепер роблять приготовання, щоби відкопати старинне грецьке місто, у полудневій Італії, Сибаріс, яке зістало заляте водами ріки Кратіс, у 510 році перед Христом. Місто се числило 300,000 населення і було звісне зі своїх богацтв і достатків. Колиб се місто повелось відкопати, то скарби, які там найдуть, перевисшать о много усе те, що найдено увідкопаних містах Помпеях і Геркулянум.

Згадане місто Сибаріс мали затопити його зависні сусіди Кротоніяти, що відвернули русло ріки Кратіс, та звернули води згаданої ріки на місто та в той спосіб затопили його. Сибаритяне звісні були зі свого виставного життя і великих богацтв.

ЯК ОСВОБОДЖЕНО ЖІНКУ БОРОДІНА.

ЛОНДОН. — До аґенції Рейтера доносять з Пекіна, столиці китайського консервативного правительства, що суддя, який підписав приказ освободити жінку Бородіна, одержав 200,000 долярів. За сю суму згодився він освободити жінку Бородіна й арештованих з нею трох комуністів, не поставивши їм ніяких услівій, ані не зажадавши кавції. Суддя, виповнивши совісно те, до чого зобовязався, щез як камінь у морській безодні.

Диктатор Чанґ-Тсо-Лінґ довідався про увільнення жінки Бородіна і її товаришів допера в дві години опісля. Безпроволочно видано приказ арештувати знова Бородіну і її товаришів, однак за ними і слід застиг.

За се усунено сейчас з його становища начальника суду.

ДВОЄ ДІТЕЙ ЗГИНУЛО В ОГНІ.

В часі пожежі в селі Ляских малих на Поморю згоріло обійстя господаря Сульми. В шопі спала ціла родина. Мимо скорої помочі не можна було урятувати дітей: шестилітнього хлопчика і трилітньої дівчинки. Мати попарилась так сильно, що ледви чи буде жити.

ВІДКРИТТЯ ЗЛОЧИНУ З ПЕРЕД 14 ЛІТ.

НОВИЙ САНЧ, Лемківщина. — Кілька літ перед війною оженився богатий господар Микола Заверач, з села Розтока мала, в повіті Новий Санч, на Лемківщині, зі значно молодшою від себе Марією Малек. При супругах замешкала також теща (мати жени). Однак небаром розпочались між супругами домові непорозуміння, які викликала теща своїми інтригами.

Одного дня, а було се у році 1913, найдено ранком Миколу Заверача лежачого без життя перед власним обійстям. Функції оглядача тіл сповняв у тім селі малообразований місцевий селянин, як се нераз лучається по галицьких селах, який ствердив, що смерть наступила з натуральних причин і тому видав посмертну картку, так, що тіло покійника поховано без ніякого слідства. Небаром, по смерти свого мужа, Марія Заверач віддалася другий раз.

Перед двома місяцями занедужала мати Марії Заверач, тепер вже замужної Полиняк, а передчуваючи наближаючуся смерть, та мучена викидами совісти з перед 14 літ, заявила перед найближчими свояками, що її попередний зять, Микола Заверач, не вмер натуральною смертю, але зістав в скритовбийчий спосіб замордований своєю женою, а її дочкою, яка при її помочі задушила його.

Се ревеляційне зізнання умираючої дісталося до відомости команданта стації в Лабовій, Токарчика. Розпочав він сейчас енерґічне слідство, яке в дійсности мало дуже сензаційний вислід.

Софія Заверач, в огні перехрестних питань, призналась до поповнення сего страшного злочину.

Після зложених нею зізнань, поповнила вона сей морд в той спосіб, що коли її муж повернув критичної ночі до дому в нетверезім стані з Нового Санча і замісць в хаті положився на супочинок перед домом, та, коли заснув, прискочила вона до нього і зловивши за шию, почала його душити. Душений муж пробудився в тій хвилі і старався боронити і тоді прийшло до взаїмного борикання. Заверач не міг оборонитись перед своєю убийницею, бо був цілковито пяний, тимбільше, що його жені, убийниці прийшла на поміч її матір. По довершенню сего страшного злочину обі убийниці положились спати.

Запитана о причину поповнення злочину убийниця, що числить тепер 37 літ, заявила, що піпхнула її до сего поганого діла пімста за лихе супружe пожиття. Убийницю арештовано і відставлено до вязниці в Новім Санчі. Її матір, як співвинна в злочині, спаслась перед караючою рукою справедливости через те, що перед місяцем померла.

ЗГОРІЛА ФАБРИКА СУКНА В БЕЛЬСКУ.

В неділю згоріла фабрика сукна фірми Кароль Бітнер. Усі машини та всі будинки знищені. Шкода виносить міліон золотих.

УКРАЇНКА УЧИТЕЛЬКОЮ В ПУБЛИЧНІЙ ШКОЛІ.

При сегорічнім піврічнім учительськім іспиті здала панна Елизавета Дичко з Корона, Лонґ Айленд, іспит зрілости на учительку в публичній школі. З тої нагоди родичі і приятелі панни Дичко справили маленьку гостину, підчас якої складано желання молодій учительці.

На тім місци нехай буде мені вільно висказати молодій учительці як найщирші бажання успіху на новім полі діяльности, на славу і користь українського народу і на потіху її родичам.

З—п.

КОЛЮМБУС ЗАЇХАВ ЩАСЛИВО ДО ПОРТУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 5. серпня. — „Колюмбус", найкращий корабель Північно - Німецького Ллойда причалив до порту з деяким опізненнєм. Причиною того було те, що по дорозі зломався пропелер і треба було їхати тільки одним пропелером і звільнити їзду. Деякі пасажири чули гук, як зломився пропелер та завважили, що корабель станув. Але поза тим не було ніякого замішання. Корабель відїде назад до Бремен без пасажирів і там його зреперують.

ХВИЛЯ ЗЕМЛЕТРУСУ НА УКРАЇНІ.

Дня 26-го червня київська метеорольоґічна обсерваторія прийняла низку повідомлень про те, що опівдні в ріжних частинах міста відчули підземні удари. Хитання ґрунту ствердили по верхніх поверхах будинків: із стелі осипалось вапно, бренчала посуда, виливалась вода. На вулицях Карла Маркса і Мерінґовській розмах хитань доходив до 18 цм. Останній раз запримітили таке явище в Києві 1907 р. Також гідрометеорольоґічна стація в Одесі записала колихання ґрунту в околиці; мешканці Херсону і Кривого Рогу відчули його теж. Сильніще відчули його у Криму; в Ялті тривав він 3 секунди і його супроводив підземний гуркіт. Мешканці втікали з хат. Другий землетрус перейшов на всьому південному березі від Алушти до Севастополя. Київський ґеольоґ акад. Тутковський висловлює погляд, що підземна хвиля йде до Києва з Кавказу, Вірменії або Туркестану, але на Україні вона дуже слаба. Нема даних на те, щоби причиною явища були процеси на дні Чорного моря або в Закавказі; є це процес пересування підземних шарів або гірських.

ЗНОВА ГРАД У САСКАЧЕВАНІ.

Друга шкідлива градова туча навістила 19. липня часть Саскачевану від Лідер до околиці на полудне від Вилов Бонч коло американської границі і наробила богато шкоди, вибиваючи засіви, бючи шиби домів та убиваючи звірята. В околиці Ля Флеш вітер зірвав дах зі стайні і попересував кілька ґараджів. Град вибив збіжжа на поясі широкім на десять миль.

НЕДОСТАЧА ВІСТЕЙ ПРО ВИКЛЮЧЕННЯ ТРОЦЬКОГО І ЗІНОВЄВА

МОВЧАНКА В ТІЙ СПРАВІ ВИКЛИКУЄ ЗДИВОВАННЯ В МОСКВІ.

МОСКВА, 7. серпня. — Велике здивовання викликує у численних московських кругах недостача вістей про виключення Троцького і Зіновєва з Центрального Комітету Комуністичної Партії. Хоч згаданий Центральний Комітет як і Центральний Контрольний Комітет ведуть свої наради вже більше як тиждень, не видано досі ніякої офіціяльної оповістки в справі виключення згаданих провідників опозиції в Комуністичній Партії.

Здивовання збільшає ще й обставина, що атаки совітської урядової преси, як приміром московської „Правди", на Троцького і Зіновєва о много злагіднили і вона не зове їх вже більше зрадниками, лише пише, що „боротьбу кількох здискредитованих провідників з Комуністичною Партією називає заграннична буржуазна преса величезною кризою". В Москві даються чути що-раз частіше запити: „Що се значить? Чи опозиція згодилась на компроміс, чи може адміністрація прийшла до переконання, що прогнання Троцького і Зіновєва з Центрального Комітету є за твердим кусочком до пережуття?"

Загально звісним однак є, що богато умірковиних елементів по цілім краю, що є не так крикливі, як радше численні і впливові, пруть до компромісу і радоби його повитали. Тому не є виключеним, що саме згадані елементи довели в в передпослідній хвилі до якогось компромісу.

Коли-же дійсно прийшло до якогось компромісу, тоді Троцький і Зіновєв замісць поразки віднесли моральну побіду і будуть могли перенести свою боротьбу з партією перед Все-Унійний Конгрес Партії, що відбудеться в падолисті с. р.

АМЕРИКАНСЬКІ ТУРИСТИ З ПОСПІХОМ ВИЇЗДЖАЮТЬ З ІТАЛІЇ.

ПОБОЮЮТЬСЯ ОСОБИБСТИХ ЗНЕВАГ ВІД ІТАЛІЙЦІВ.

ЖЕНЕВА, 6. серпня. — Богато американських туристів, які перебувають під сю хвилю у північній Італії, а головно в Турині і Медіоляні, з поспіхом виїзджає з Італії у Швайцарію, побоюючись особистих атаків, по причині неприхильного рішення ґовернора Фуллера в справі Сакка і Ванцетті.

Кількох з них, що приїхали до Люґано, оповідають, що їх зневажано на улицях італійських міст в очах поліції, яка дивилась спокійно, та лише підсміхувалась. В Комо двох американських гостей заатакували Італійці недалеко стації та побили і поранили. Американські втікачі кажуть, що протиамериканські почування розпалюють перворядні італійські дневники.

У самій Швайцарії розгорячення дійшло до такого ступня, що поліція підприняла усі міри осторожности, щоби запобічи дипльоматичним непорозумінням.

На швайцарсько-італійській границі перестерігають Американців, щоби не їхали до Італії.

НІМЕЦЬКІ ЛЕТУНИ ВИБИРАЮТЬСЯ ПЕРЕЛЕТІТИ АТЛЯНТИК.

ПЕРЕЛЕТ РОЗПІЧНЕТЬСЯ В ПОНЕДІЛОК.

БЕРЛІН, 6. серпня. — Американський амбасадор Шурман вибиреться завтра літаком до Дассав, щоби поґратулювати Рістічови і Едзардоси за їх понад 52-годинний, безперервний окружний лет і пожелати їм успіху в перелеті Атлянтику. Згадані два німецькі летуни, а крім них ще два другі Луз і Кель вибираються перелетіти через Атлянтик до Ню Йорку. Їх перелет розпічнеться правдоподібно в сей понеділок. В противенстві до Чемберліна і Линдберґа мають вони взяти зі собою подостатком їди і води. Також мають вони взяти зі собою гамак, щоби кожний з них міг у нім відпочати, коли не буде при кермі машиною.

Крім сих чотирох летунів вибирається також летун Отто Кеннекке, що має розпочати лет перед 16. серпня, с. р.

СОВІТСЬКА ПРЕСА ТІШИТЬСЯ РОЗБИТТЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ МОРСЬКИХ РОЗОРУЖЕНЬ.

БАЧИТЬ ЗАОСТРЕННЯ АНҐЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО СУПЕРНИЦТВА.

МОСКВА, 6. серпня. — Розбиття конференції для розоружень називає совітська преса „женевським фіяском", а приняла вона її з укритим вдоволенням. Цілий тон, який пробивається з тої преси, є неначе самоґратуляцією, що висказується словами: „А ми казали вам".

У передовиці „Економічная Жізнь" пишеться: „Не поділяючи самообману заграничної капіталістичної і соціял-демократичної преси, совітська опінія задивлялася на сю конференцію від самого початку песимістичню".

А московська „Правда" твердить, що скандальний неуспіх повинен навчити робітників світа про правдиву вартість розоружних говорень буржуазії і її лакеїв, розуміючи під сим послідним словом соціял-демократів.

Та підчас коли „Правда" і „Ізвєстія" звертають увагу на зріст капіталістичного суперництва взагалі, „Економіческая Жізнь" підносить се, що тягар, який впаде на британських податковців, як наслідок зоружного суперництва зі Злученими Державами, приспішить упадок консервативного правительства, котре буде відвічальне за те високе оподаткування.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕВДАЧА

Коли не поведеться якась акція, треба мати всегда відвагу заявити, що наступила невдача. Бож невдача сама собою не кидає ніякого поганого світла на тих, що взялися до якогось великого діла і його хвилево не діпняли. Такою невдачею закінчилася тепер женевська конференція, скликана з ініціятиви президента Кулиджа в цїли обмеження зброєння на мори. Подібна невдача стрінула першу конференцію для розоруження, яка радила в Газі точно 20 літ тому взад, в серпні 1907 року. Мимо тих невдач можна вже тепер заявити, що людство буде змагати далі до розброєння так довго, доки не дійде до такої конференції, коли засядуть на ній представники держав, перенятї новим духом, без задніх думок, і ухвалять та переведуть дійсне розоруженнє. Та до цего ще дуже а дуже далеко. Не одна ще конференція сповзне на нічім, не одна ще жде невдача ідею розброєння. Мимо цего світ буде до неї стреміти, бо ніяка невдача не зможе забити самої ідеї.

При кождій невдачі належить розглянутися в помилках, які її спричинили. Бо з помилок чоловік учиться. Помилки були і в уладженню тої конференції, яку поведено з рамени Америки. В першу чергу не була вона як слід дипльоматично підготовлена. Це найкраще пізнати по тім, що від участи в конференції відмовилися Франція і Італія і вже тим самим засудили конференцію на невдачу. А краще не скликувати конференції, як скликувати таку, яка засуджена на певну невдачу і яка може довести до дальших міжнародних непорозумінь і напружень. А воно до цего доходило, бо в деякій лондонській пресі вже аж надто остро почали критикувати становище Америки; а в американській взято в своїм часі за обиду і визов промови англійського адмірала Бріджмена і Сесила. А всего того не було би, колиб вашингтонський уряд був передом в довірочній дорозі поінформувався в Лондоні, як там стоїть справа з обмеженнем узброєння на мори. Бо Англія стояла від початку на своїм принциповім становищу, що вона сама знає найкраще, якої їй потреба оборони і від того не відступала. Америка знова хотіла вирішити справу обмеження зброєння в дусі попередної вашингтонської конференції і примінити до помічних кораблів ту саму рацію, що її примінено до дреднавтів. Обі держави хотіли обкроїти видатки на фльоту, але не хотіли тим самим ослабити своєї военної сили, яку ідентифікують з справою національної оборони. Кожда держава рішала сама про те, що їй потреба для національної оборони, через те й не могли зговоритися, бо вимоги одної не погоджувалися з вимогами другої. Розоружні конференції вимагають одначе иншого духа і вирозуміння, як тих, що панували в Женеві.

БОРОТЬБА В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ УКРАЇНИ

Нарешті надійшли харківські ґазети, з яких можна узнати причини боротьби в комуністичній партії України. Комуністи на Україні і поза її межами увесь час заперечували, будьто би на ґрунті національного питання у комуністичній партії на Україні велася завзята боротьба. У свойому часі ми зазначали познаки такої боротьби й за те нас здорово лаяли з боку нюйорських „Щоденніх Вістий". Та тим разом ми вже подаємо за харківськими „Вістями" число 150. з 5- липня с. р., в якім поміщена „Заява Центрального Комітету Комуністичної Партії України до Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу". Ця заява затверджена останнім пленумом Центрального Комітету Комуністичної Партії України, або скорочено ЦК КП(бУ.

I.

Заява Шумського та його товаришів до Комінтерна.

Обективне студійованнє взаємовідношень Радянської України до цілої Росії приводило нас завжди до висновку, що Україна жадної державности в межах совітської Росії не має. Вона лише має саму куцу краєву автономію, та й то сильно урізану навіть в культурних правах. Так стоїть справа щодо державности радянської України. Що-ж торкається її самоуправління, то тут вона жадних автономних прав не має, бо увесь її уряд від найвисшого до самого найменшого підлягає Центральному Комітетові Російської Комуністичної Партії, або стислійше сказати Політичному Бюрови тої партії. Всю свою діяльність провадить уряд у межах і напрямкові точно визначених з Москви. Так само й призначення на всі відповідальні посади провадить Політбюро Партії з Москви. Всі вибори в комуністичній державі це лише одна фікція, бо спеціяльні емісари партії наказують виборцям голосувати на визначені партією особи.

Слідуюча заява ґрупи Шумського до Комінтерну підтверджує тільки, що наші висновки були правдиві.

Головні підсумки заяви Шумського такі:

1) Україна мусить утворити самостійну соціялістичну республику, котра має бути у військовому союзі з СРСР.

2) Внутрішня та зовнішня політика української соціялістичної республики повинна бути самостійною. Україна мусить мати власну фінансову систему з власною валютою та незалежну економічну політику.

3) Українська республика не відмовляється від комуністичного інтернаціоналу, але КП(б) У повинна бути відокремлена від українського уряду.

4) Відношення КП(б)У до російської комуністичної партії мусить бути урегульоване на ґрунті рівноправности.

5) Українська республика повинна мати свою власну фльоту та армію.

Крім того вимінено ще низку вимоґ щодо загальної соціяльно-економічної політики комуністичної партії.

Отже з цієї заяви ми бачимо, що не лише українська совітська республика не має жадних власних державних прав, але й комуністична партія України є цілковито залежною безпосередньо не від Комуністичного Інтернаціоналу, а від московської комуністичної партії.

Звичайно проти цих вимог Українців комуністів виступили московські комуністичні яничари, що на Україні в керуючих партійних орґанах мають більшість. Спираючись на силу свого ЧЕКА, вони верхи опозиції вже покарали. Крім того по наказу з Москви подали заяву Комуністичному Інтернаціоналови про осудженнє поступовання Шумського та його товаришів. От і тут Москва знайшла собі досить значну ґрупу „презренних малоросов", що ретельно прислугуються їй.

II.

Заява ЦК КП(б)У до Комінтерна знайшла співчуття серед галицьких комуністів.

На перших порах ЦК КП(б)У поспішає заявити Комінтернові, що в київському ґенерал-ґубернаторстві „всьо обстоїть блаґополучно". Мається мовляв лише невеличка ґрупа „членів КП(б)У на чолі з т. Шумським", що не погоджується з національною політикою партії на Україні. **Ґрупа Шумського,** по словам цих „презренних малоросов", не зустріла ніякого відгуку серед партійних кол на Україні. Лише **„знайшла певний відгук і співчуття у частині комуністів в окупованій Польщею Західній Україні".**

Між иншим отце власне та причина, ізза якої тепер на Великій Україні переслідується Галичан партійних і не партійних та висилається за межі України. Коли на Україні дійсно ширші кола Українців-комуністів не відгукнулися отверто на непогодження Шумського з політикою Москви на Україні, то причина цьому з одного боку та, що Українців-комуністів дуже мало — їх можна на пальцях перелічити, а в імени українських комуністів говорять ріжні зайди на Україну. З другого боку, звичайно, Чека постаралася своєчасно замкнути уста всім невеликим рибам від комунізму.

Але той факт, що ЦК партії змушений був скласти кольосальну заяву до Комінтерну, яка головне має внутрішний аґітаційний зміст, говорить за те, що позиція Шумського очевидно знайшла співчуття не лише серед галицьких комуністів, але й на цілій Радянській Україні. Коли Шумський ставив навіть відповідну резолюцію на останньому пленумі ЦК партії, яку підтримував представник комуністичної партії Галичини Максимович, то очевидно він нащось розраховував. Коли він не зібрав більшости, як говориться в заяві, то до цього могли бути ріжні причини, а не тільки меншість співчуваючих. Крім того Цека партії, а особливо там, де члени його призначаються, як у комуністів, ще не відбиває настрою партійних мас. За це й нападає теперішня опозиція на чолі з Троцьким та Зіновєвим на сучасний ЦК комуністичної партії.

(Докінчення буде).

„Слава не поляже,
Не поляже, а роскаже,
Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда,
І чиї ми діти".
(Т. Шевченко).

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ НУВЕРСИТЕТ

В осени сього року ввійде в Празі в життя **„Український Робітничий Університет".** Перші лекції розпічнуться вже з кінцем вересня. Орґанізаційний комітет подає, що Український Робітничий Університет буде призначений для українського робітництва в Америці, Канаді та в ріжних краях Европи. Лекції будуть відбуватися заочним листуванням. Програма розрахована на 2—3 роки. Кождий виклад дасть матеріялу на 2 тижні.

1. Курс українознавства.

	викладів:
1. Населення України (соціольоґія)	10
2. Ґеоґрафія і кліматольоґія України (фізична і політична)	7
3. Економічна ґеоґрафія України	7
4. Соціяльно-політична історія України	15
5. Історія відродження України	2
6. Велика революція	5
7. Українське письменство: старе, письменство, відродження, нове	10
8. Українське мистецтво: музика, малярство, будівництво	5
9. Господарство України: земельна справа і сільське господарство, промисловість, торг, фінанси, кооперація	10
Разом	71

2. Окремий курс української мови.

	викладів:
1. Як учити дітей	5
2. Як стати письменним Українцем	5
Разом	10

3. Курс наук про суспільство (соціольоґія).

	викладів:
1. Устрій суспільства (суспільна аналітика)	7
2. Діяльність суспільства су-	
2. Діяльність суспільства (суспільна механіка):	
а) господарська (політична економія)	5
б) культурна (фільософія, релігія, право)	5
в) політична (клясова боротьба, війни, революції і ин.)	5
3. Походження і розвиток суспільства (суспільна ґенетика)	7
4. Основи політики	5
5. Охорона народнього здоровля	3
6. Основи суспільного виховання	5
7. Суспільна контроля	5
8. Теорія оборони нації	5
9. Історія соціольоґічних теорій	10
Разом	62

4. Сучасна політика.

	викладів:
1. Робітнича справа: професійний рух, соціялізм, Інтернаціонал і партії	10
2. Селянська справа: боротьба селянства за землю і волю. Селянство і робітництво, партії	5
3. Національна справа	5
4. Політика великих держав (імперіялізм)	5
5. Міжнародне господарство	5
6. Большевицька Росія і Україна (Велика Революція)	10
7. Військова справа	5
8. Сусіди України	5
Разом	50

5 Ріжні окремі курси.

	викладів:
1. Державознавство	5
2. Природознавство	8
3. Математика	5

Оплата за науку.

Вписове для кожного учня виностиь	$ 2.00
Оплата за курси:	
1. Курс українознавства (71 викладів)	$30.00
2. Окремий курс мови (10 викладів)	8.00
3. Курс наук про суспільство (62 викладів)	25.00
4. Сучасна політика (50 викладів)	20.00
5. Ріжні курси:	
1. Державознавство (5 викладів)	4.00
2. Природознавство (8 викладів)	6.00
3. Математика (5 викладів	4.00

Оплата за окремі вибрані лекції на підставі порозуміння.

При записі учень платить вписове і щонайменше половину оплати за вибрані курси, решту в ратах по 5 долярів місячно або 15 долярів на чверть року.

Орґанізаційний Комітет Українського Робітничого Університету застерігає собі право поробити ще деякі зміни щодо подробиць проґрами курсів, оплат та инших справ.

Про всі дальші кроки Комітету в справі орґанізації університету будуть повідомлення в ґазетах.

Запис студентів разпочато. Зголошуйтесь до місцевих Комітетів Українського Робітничого Університету, або тимчасово до гр. Антона Батюка в Бруклині:

A. Batiuk,
285 Bristol St., Brooklyn, N. Y.

Адреса Орґанізаційного Комітету:

Ukr. Sociolog. Ustav v Praze,
(Pro Lidovu Universitu),
Praha III, Serikova 4/III,
Chekoslovakia, Europa.

(Грошеві перекази на цю-ж адресу, але з доданням імени скарбника: Mykola Kosenko.

М. Загривний.

СТАРА КАЗКА

Давно це скоїлося, не було тоді ще Московщини, а була лишень земля наша, християнська, що сягала аж до моря, та десь за морем поганська земля, бусурменська.

Скажені люди були отті бусурмени, — не знали вони жалю до людей, не було того, щоби жити з нами, хрещеними, у добрій згоді та пити мед-горілочку, заїдаючи салом та ковбасами; — все те було для них заказане, й молилися вони не на хрест святий, а на отой ледачий місяць.

Лихо було з тими нехристами; зберуть ото своє свійско бусурменське, наїдуть хрещені села, витнуть до ноги, — хто старий та не здалий, а що молоде та дуже, — налигають немов худобу, та й женуть отарою продавати на ринкові, у тяжку неволю; та то вже так, що й світу божого людина поівк-вічний не побачить!

А й маленьких охоче брали та потім навертали у свою віру поганську й робили з них оте своє військо яничарське, що найбільше дошкуляло хрещеним людям, — бо таке малє, нетямуще забуде, якого воно роду-племені й катує хоч батька рідного...

От собі в нашому селі дві родині: вдовина Петришина та вдовина Пилипишина. Жили собі по сусідськи у добрій згоді, як воно і Бог велить, помагали одно одному, хлібом сілю ділилися з останнього.

Мала Пилипиха двох синів-парубків: старшого Романа і меншого Івана. А Петриха й собі мала сина, мов сокола — Грицем звався, та доньку Наталочку.

А гарна була ота Наталочка, чемна та хазяйновита, а що вродлива, то вже другої такої й на селі не було.

Діти росли змалечку, по сусідськи, пізнали одно одного й покохалися — Роман Пилипенко з Наталею Петренковою; мали в осени і побратися, та трапилося лихо тяжкеє, — мабуть, що вже не судилося.

А тралилося ось що. Виправились одного разу козаки Турків-бусурменів пополохати, та й попалися в небезпечну засідку ворожую, та там усі й погинули; хто головою буйною наложив, а сам оталан козацький, Грицько Петренко, впав у неволю турецькую.

Зажурилася Наталочка по братику любимому, — годі було її потішити.

Було й каже Роман до Наталї: Гарна ти в мене та хороша, Наталочко, що й не знаю я, чи є ще на світі друга така гарна та вродлива... Коли ми вже поберемося, моє серденько коханеє?

А Наталочка — одно відказує: І ти мені любий, Романочку, не хочу я більше щастя на світі, як бути твоєю дружиною, та болить моє серденько, як згадаю нещасливого братика свого Гриця; однаково любила я вас, Романочку, а відколи його полонили бусурмени, не можу я бути такою веселою, як раніше була... А, знов же, докучає мені зі своїми залицяннями Івась, твій брат невірний...

Розмислив Роман Пилипенко та й каже: „Правда твоя, Наталочко, не можу я на те дозволити, аби людина за віру християнську, за нарід хрещений, — терпіла тяжкії муки надлюдськії, наругу бусурменськую. Ось тобі моє слово козацькеє: піду я в землю турецькую і визволю з неволі твого братика, хоч би Турки його на дні морському переховували... Не я буду, якщо його не здобуду — живого чи мертвого. А щодо Ивана, не треба зважати на нього; візьму й його з собою в Туреччину, — в поході вгамується".

Не довго збирався Роман Пилипенко; другого-ж. таки дня, не світ, не зоря, казав молодому Івасеві лагодитися до походу. Не хотілося Івасеві пускатися в трудну і небезпечну подорож, — але мусів коритися, — воля старшого шанувалася.

Окульбачили Пилипенки ліпших своїх скакунів степових, в нові жупани вбралися, мов до шлюбу, — криві ятагани дамаські при поясі, а за поясом мушкети виблискують, сереб-ром цятковані.

Посідали Пилипенки на коні, неньку стару попрощали, перехрестившись на схід сонця, — вирушити лишилося.

Вийшла й Наталочка попрощатися з парубками, а як уздріла козаків до походу виряджених, забилося щире серце дівоче, припала до сідла Романові, схопилася за стремена та й заголосила: „Ой Романочку, соколику, не покидай хоч ти мене, єдиний мій... ниє і болить моє серденько, — лихе віщує. Ой боюся я, Романочку, що більше я тебе не побачу. Не їдь, не їдь, Романочку, не покидай мене, сиротину, на поталу гіркої долі сирітської".

— Ні, Наталко, — каже Роман до неї, — що приобіцяв, доконати того мушу... а загину — знатиму, що за правду святу головою наложив, — Бог нас на тому світі не розлучить... Прощай, Наталю, не сумуй без мене та памятай, єдина моя, що хіба що загину, але тебе — до віку не забуду.

— Ой чекатиму, Романочку, хоч сто років чекатиму, — хрест святий, що на кого иншого й не погляну.

Отак прощалися та зарікалися Роман з Наталею, а Іван, обернувши буланого до царини, немов скамянілий мовчки вичікував кінця розмови, насунувши сиву шапку козацьку на очі, щоби часом не зрадили думок його лукавих.

Не знали голубята тих думок Іванових, а тих думок і сам лихий злякавсяб. Умів Іван добре думки свої заховувати, а коли вчув слова Наталчині, — заскреготав зубами, мов хижий вовк, і так оперезав буланого, що добрий кінь вихром з двору вихопився.

Роман і собі-ж перехрестившися — пустився добрим чвалом услід Іванові, в степ широкий на далекий південь.

* * *

Минає день, минув і тиждень, а Пилипенки в двійці їдуть собі степами та осоками, день і ніч без відпочинку, та все на південь простуючи, — в день по сонцю керуючись, а в ночі на шлях чумацький зоряний...

Аж на восьмий день приїхали Пилипенки над Дунай-ріку. Ой, широка та ріка та й глибока, кінця-краю їй не видно! А за рікою вже й земля ворожа, бусурменськая.

Порадились Пилипенки з собою й вирішили — сховати шати свої козацькії по сей бік ріки, в турецькі строї пристроїтись та ріку бистру перепливати, кінської гриви тримаючись. А там — Бог дасть...

Пливе Роман попереду, а бистрина така, що кінь з останньої сили вибивається, досяг уже й середини, та пустився знесилений вороний за бистриною, геть від берега. Кинув Роман потопаючого вірного свого коня та давай власними силами далі плисти; доплив таки до берега й за Іваном стає по річці розглядатися, чи гаразд йому поводиться. Бачить Роман — сам один буланий Іванів на двоє гоней нижче за водою подавсь, а по Івану на воді і сліду не лишилося.

Заплакав Роман сльозами гіркими. „Бодай, каже, я сам втопився був, ніж за мою справу загубив душу братову й осиротив стару неньку-вдовицю".

Проте, журися — не журися, сльозами справи не направити... Зітхнув Роман тяженько, звівши очі до неба, мовляв: Бог бачить мою правду, — його на те святая воля...

Й подався один в чужу землю бусурменськую.

(Кінець буде).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

И. П., Ґлестенбури, Конн. — Перепишіться з революційною орґанізацією. Зберіть яку збірку на революційний фонд, а Обєднаннє перешле її до краю в означене місце враз з Вашим письмом, а Ви вже одержете відповідь прямо з осідку революційної орґанізації.

М. Я., Ню Йорк, Н. Й. — Хто родився на американській землі, цей є американським горожанином, хочби батьки не були горожанами.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЛІЧБУРҐ, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 360, повідомляє, що на піврічнім мітінґу вибрано новий уряд як слідує: Федор Мороз, предс.; Михайло Фицяк, заст.; Іван Петрів, касієр; Григорій Коровецький, заст.; Дмитро Марчук, секр.; Йосиф Костюк, заст. Повідомляється членів, що слідуючий мітінґ відбудеться дня 13. серпня в домі Д. Марчука. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ і привести нових членів, які будуть приняті без оплати вступного. — Д. Марчук, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в церковній гали дня 14-го серпня, о годині 1-ій пополудни. — Секретар.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, повідомляє, що збори відбудуться дня 14. серпня, в неділю, о годині 12-ій в полудне, в Укр. Нар. Школі при Мекий Галек в Н. Дітройт. Просимо всіх членів прийти на означений час бо є важні справи до полагодження. — П. Андрушків.

ІСТ СТ. ЛУИС, ІЛЛ. Відділ 308 повідомляє, що мітінґ відбудеться дня 21. серпня. Кождий член має явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Котрий член не заплатить своєї вкладки, то буде суспендований. — Мих. Хома, предс.; Семко Коробій, кас.; Федор Данько, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РОЗПИЯЧЕННЯ І ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ АМЕРИКИ.

Америка представляється перед світом як країна без алькоголю, без сальонів, країна, де нема пияків, нема кабаретів, нема розпусти, а де плекається гуманність, мораль, етику, та красу. Та це все тільки назверх так виглядає, а в дійсности бачимо щось іншого.

Ось послухаймо, що пишуть не чужинці, а дійсні Американці в найбільшім часопису, „Сондей Амерікан".

Сподіваного раю в прогибіції ми не знайшли, а натомісць ми знайшли жорстоке Дантійське пекло. Над нашою країною повисло марево смерти і збирає обильно своє жниво; цвинтарі заповнюються жертвами прогибіції, кримінали переповнені, доми божевільних вщерть набиті, захисти для сліпців відмовляються припимати більше пацієнтів, розпуста шириться в застрашаючий спосіб, самовбийства студентів на денному порядку, мордів та рабунків не перечислиш, розводовими процесами суди прямо засипані, і так ґенерація зникає постепенно з лиця землі, і годі знайти, де знаходиться межа між царством смерти, а життя. Нам здається, що ми вповні вдоволимо шановного читача, та знайдемо цю межу, що розділює смерть і життя.

Обмежимось тільки до низшої кляси суспільства, бо ми певні, що висша, богата кляса не пе „муншайну", але спроваджує собі добру горівку з Канади і з Мексика пароходами, троками і аеропланами. Перед прогибіцією робітник менше пив, тому, що їдучи з роботи, вступав до сальону, випивав за нікля чарку горівки, та йшов домів, а як не мав нікля, то не пив. Нинька, коли в сальонах нема горівки, то цей самий робітник варить собі її сам, і пе до безтями, цю зле дистильовану брагу. І пють тепер чоловіки, пють жінки, пють і діти і бачуть, що їх нещасний батько ломить закон. Він-жеж каже: Чому ломлять закон ті, що поставлені на чолі цего закона, чому вони провадять бутлеґерство на міліонову скалю? Ось, як доносить репортер, одного часопису, дві милі від вакаційної резиденції президента Кулиджа, в полудневій Дакоті, відкрили тузин дестилярень, де продуковано горівку, а ґубернатор є безрадний, бо хоч вкарає продавця за зломання закона карою тисяч долярів, то він охотно платить, бо заробив на цім двайцять тисяч. Як бачимо, то перед урядом стоїть тепер оден вихід: знести прогибіцію, а коли це станеться робітництво мусить запанувати над собою, та стриматися від пиття деревляного алькоголю, ради самого себе, ради бідної жінки, та своїх дрібних діточок.

Міністерство здоровля твердить, що підчас прогибіції смертність дуже побільшилась, та що люде стратили цвіт лиця, краска лиця стала жовтою, на взір японської, та починають хирлявіти і нидіти, діти тих родичів є тупі, нездібні до науки, є розсіяної вдачі, як се діється всегда з нещасними жертвами родичів алькоголиків.

Асекураційні компанії дивляться з жахом у будуччину, бо смертність обезпечених подвоїлась, завдяки зле дистильованому алькоголеви, і тим робом асекурації убожіють по причині многих посмертних виплат.

Лікарі на своїх конвенціях твердять, що медицина не має ліку на затроєння чоловіка алькоголем; стверджують, що мали тисячі случаїв по шпиталях, де оглядали хорих рентґенівськими промінями, і бачили, що у даного пацієнта вже уся печінка перепалена алькоголем; тут медицина ніпричім, а тримати цего спаленого внутрі чоловіка в шпитали нема по що, тому ми радили би, пише сей часопис, щоб такі хорі йшли домів і що дві години денно сходили по сходах, з третого поверха на діл, і тоді звичайно такі ходячі трупи до пятьох днів умирають. Учені твердять, що теперішний прогібиційний час, це епоха вбивання людей. Лікарі кажуть, що інфлюенца, в порівнанню з теперішною алькоголічною чумою, це була лиш іграшка, бо ми мали лік на неї, а на цю хоробу в нас ліку нема. Прийшов час, що лікар є безрадний, хиба що може ствердити, що хтось помер на затроєння алькоголем. В цей грізний для людства час кожний з осібна є доктором для себе; він є паном своєї смерти і паном свого життя.

В. Гасій.

ПОДЯКИ

Джерзи Сіті, Н. Дж.

Я, низше підписана, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови і його Головним Урядникам за уділенне мені запомоги в сумі 50 долярів в часі моєї недуги. Се вже трета запомога, яку я одержала від У. Н. Союза. Вона так мене втішила, як поміч від рідного батька, бо вона дуже станула мені в пригоді в часі 13-літної моєї недуги, коли я не годна заробити собі на хліб насущний.

Таксамо дякую сердечно урядникам 4 відділу за їх чемність, що вистаралися мені о сю запомогу і взиваю усіх американських Українців, щоби як оден і одна вступали до нашого батька, Союза, бо се наша найлучша організація в Злучених Державах, бо вона має милосердя над бідними і помагає їм в нещастю і недузі.

Анастазія Андрусечко,
членкиня від. 4 У. Н. С.

Ню Александрія, Па.

Я, Марія Шиляк, членкиня Бр. св. Петра і Павла, від. 82 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головному Урядови за се, що сей Уряд вислухав моєї прозьби і обдарив мене так щедрою сумою, якої я не сподівалась, бо одержала запомогу з головної каси Союза, яка виносила 50 долярів. Тому ще раз сердечно дякую Головному Виділови за щире серце для членів і членкинь і взиваю всіх Українців і Українок, що не є членами У. Н. Союза, щоби не були байдужі, але ставали членами У. Н. Союза, бо се найлучша українська організація в Америці.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА УРЯДУ УСРР.

Освітлення національної політики харківського уряду Буценком на сесії Ради Національностей ЦВК. СРСР. у Москві.

На сесії Ради Національностей у Москві виголосив перший секретар ВУЦВК-ту Буценко обширний реферат з цифровими даними з червня ц. р. про національну політику харківського уряду. Деякі місця того реферату мають просто сензаційно-ревеляційний характер.

Буценко зазначив, що радянська влада стрінулася на Україні при переводженні національної політики відносно національних меншостей з загостренням національного шовінізму, антагонізму та антисемітизму серед населення, які підтримували „глитайські та петлюрівські елементи".

Із контрреволюційних організацій, що ввійшли до історії громадської війни на Україні — говорив Буценко — слід згадати такі: сіоністи, поміщицько-глитайський союз, кольоністи з озброєними відділами, „озброєні комісії підтримання порядку" серед Менонітів (переважно Німці!), німецький правоесерівський союз селян, „союз громадян німецької раси", глитайсько-клерикальні організації у польських селах, дрібнобуржуазний, сепаратистичний „союз Елінів" маріупільського повіту і націоналістичні спортові організації молоді. Ось з такими контрреволюційними організаціями — казав Буценко — зустрілися комуністи серед національних меншостей на Україні у часи громадської війни. На те, щоби визволити селянські та робітничі маси зпід того впливу і притягнути їх до радянського будівництва, харківський уряд рішив повести серед національних меншостей роботу обслугування їхніх культурних та господарських справ.

Як він це зробив? Облекшило йому цю справу те, що деякі меншости живуть компактними масами. На Правобережжі жиє так найбільше Поляків. Буценко стверджує, що цю роботу було легко виконати серед нацменшостей, бо „культурний їх рівень значно вищий від культурного рівня Українців". Особливе значіння мала і має російська культура, як культура пануючої колись, а нині так само, нації, що мала сильний вплив особливо на міста і на верхи заможних кол сільського населення та інтеліґенції. Російська мова, стверджує Буценко, є нині мовою більшости робітництва, в тім числі Українців, Жидів та інших національностей. На 1000 душ населення є лише 283 грамотних Українців, а на такуж скількість душ є на Україні грамотних 454 Москалів, 601 Поляків і 623 Німців. Ці дані походять з кінця 1924 р. Буценко твердить, що вони тепер змінилися на краще для Українців. Дай Боже!

Якже представляється далі практична робота серед українських нацменшостей? В червні цього року було на Україні 872 національних рад. Між ними 272 російських, 237 німецьких, 139 польських і 56 жидівських, а крім того 45 болгарських, 39 грецьких, 57 молдавських (а в тім і 14 поза межами автономної молдавської республики), 13 чеських, 2 білорускі й 1 шведська. Робота в справі виділювання національних рад, на думку Буценка, ще не закінчена. Їх будуть далі виділювати. Все діловодство і урядування в тих радах відбувається в мовах меншостей. Національних районів є нині на Україні 21, а в тім 9 російських, решта німецькі, а один польський і один жидівський. Їх теж буде більше, бо в найблищій будуччині мають виділити ще кілька російських районів.

Щож ще зроблено для тих національних меншостей? Каже Буценко, що засновано для них по червень ц. р. 88 судових камер, а в тому: жидівських 36, російських 30, німецьких 12, польських 6, болгарських 4. Стількиж само є слідчих камер. Про число шкіл Буценко чомусь не згадує. А шкода, бо пропорціонально до числа населення їх далеко більше ніж українських шкіл для української більшости. Зате згадує він коротко про господарські добутки нацменшостей. Отже за останніх 5 років зорґанізувала влада серед них 240 колективів на площі понад 30 тисяч десятин землі (це переважно жидівські колективи!). „Нині — каже дослівно Буценко — земельного фонду вже нема і ми ставимо перед союзним урядом питання про те, щоби нам дали спеціяльні фонди для переселення жидівської бідноти. Жидівські селяни розводять інтензивні культури, намагаються перейти на культурний сівозмін (тоді, коли українські „некультурні" селяни мусять переходити „побутозмін" та переселюватися в світ за очі на далекий Сибір у пошуканці за землею!) та машинізують своє господарство".

Ось які похвали! Останніми літами дістали і німецькі кольоністи з вільного українського земельного фонду 52 тисячі гектарів управної землі. Словом, ідилля для українського селянина і робітника.

КІНЕЦЬ ВИЇМКОВОГО ЩАСЛИВЦЯ.

Цими днями помер Еспанець Роберт Ґарціяс, якого імя згадав увесь світ завдяки його нечуваному щастю... у грі в рулетку. Коли в 1858 р. відчинено в Монте Карльо салю гри, яка до нині є єдиним джерелом доходів і безжурного життя предивного королівства Монако, Ґарціяс пробував там щастя як бідний молодець з 10 франками. 10 разів по черзі поставив він на „червоне" і десять разів виграв, подвоюючи кожну попередню ставку. На другий день почав ставити по 100 фр. і за тиждень виїхав з міліоном. Банк Монте Карльо був зруйнований. У цьому самому сезоні він спокусив щастя ще двічі з успіхом і виїхав з півчетверта міліонами готівки та валізами дорогоцінностей. Його знали у всьому світі і з усього світа почали люди зїздитись до Монте Карльо, мов на діямантові поля. Коли Ґарціяс вернувся згодом до „печери ґри", він програв усе, але встиг знову відбитись, вернувши до Еспанії з півтретя міліонами. Але людська ненаситність є необмежена. Йому було замало цього майна і він почав грати на біржі; останні роки життя провів у нужді і в ній помер.

ПРИМХИ РУЛЕТКИ.

У звязку із новинкою про смерть Еспанця Ґарціяс, який доказав рідкої штуки і розбив кілька разів банк у Монте Карльо, цікаво навести оповідання директора париського театру Дебо, завзятущого грача в рулетку. Ось що він оповідає: „Одного разу пополудни проходжуюсь на Рівері, в околиці Монте Карльо. Мій зір зупиняється на придорожнім стовпі, на якому намальоване червоною фарбою число 6. Як стій подумав я, що на це число мушу поставити. Проїзджає фякер з числом 28. Коли вийде 6, думаю собі, треба буде поставити число 28. В дві години пізніше я в салі гри. По хвилині виходить 6. Ледви я рішився поставити, вже вийшло друге число 28. Можете уявити собі мою лють і роздратовання. Кілька тижнів пізніше на проході паде моя папіросниця на землю. Схиляюсь і бачу, що придорожний стовп має ч. 22. Знову палець долі — думаю собі. 10 хвилин пінзіше я в салі гри. Але пригадую собі, що не маю початкової цифри. Нехай це буде 1, ґадаю. Жду на вихід одинки цілу годину. По ній ставлю повних 50 фр. на 22 і — не помиляюсь; виграю. На другий день уранці за снїданком кельнер подав мені рахунок з цифрою 222. Мене вразило, що я зустрів моє щасливе число ще раз повторене. Вечером після виходу числа 1 ставлю на рулетку 22. Виграв. Я завагався, аж ось після цього виходить 2. Ставлю ще раз — вийшло. Я протер очі з дива. Цей останній випадок цікавий тому, що страшенно рідкий. Математик обчислить вам, що є 20 міліонів разів проти можливости, щоби воно повторилось. Але випадок і „щастя" глузують з математики. Це химерне, необдумане щастя є причиною, чому міліони людей уже десятки літ шукають великої виграної довкола рулетки в Монте Карльо".

СМЕРТЬ У КРИНИЦІ.

В селі Тучемпи коло Ярослава підчас будови криниці хлопець Петро Білий зійшов на дно і відразу впав в обморок, а по кількох хвилинах помер. Причиною цього були сірчані ґази, що стали вдаряти з недокінченої криниці.

Др. Остап Грицай (Відень).

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА ЯК ПИСЬМЕННИЦЯ

(Спеціяльно для „Свободи").

1. „ЦАРІВНА".

„Найбільше займало мене питання жіноче. Ніхто не відчував так глибоко зависимого нужденного положення жінки, як я. Ніхто, здавалося мені, не думав стільки над рішенням його, як я. Мені снувалися преріжні думки по голові. Я бачила „питання жіноче" майже при кожній нагоді, коли приходилося жінці терпіти... Я не хотіла, щоби мені аж мужчина надав змисл і значіння. Рівночасно рішилася я в будучности віддати здобуту освіту в користь загалу. В найглибшій глибині мого серця говорив якийсь голос „віддати жінкам".
„Царівна" (ст. 32-33).

Трицять років минуло вже з того часу, як у фейлетонах чернівецької „Буковини" стала в р. 1896 появлятися повість молодої тоді ще письменниці Ольги Кобилянської, п. н. **„Царівна"**. Після початкових перших оповідань та короткої повісти **„Людина"** — напечатаної вперше в „Зорі" 1894 р. — був це властиво перший більший твір нашої авторки, її перше творче слово епохального значіння. Повість **„Царівна"** здобула мало досі відомій письменниці поважне імя та зацікавлення нею в широких колах українського громадянства по цей і по той бік кордону. Авторітетні критики та вчені в нас як ось М. Грушевський, А. Кримський, О. Маковей та инші, присвятили творові Кобилянської окремі студії та розвідки, словом — провідні думки нашої повісти стали в нас обмірковуватися по літературних журналах та в культурно-просвітних гуртках як щось нове, повне спірних питань і саме тому творче й оживотворююче. А ще й сьогодня, коли нам уже доводиться приготовляти свято 40-літньої діяльности письменниці Ольги Кобилянської, не стратила її пропамятна повість нічого зі своєї колишньої свіжости, глибини й поваги, а до того вона нам саме нині з деякого погляду може більш цікавіша і зрозуміла, ніж тоді, коли її авторка виступила з нею перед читачів уперше.

Так спитаймо тому:

В чому властиве значіння повісти **„Царівна"?** Про кого і що розповідає нам тут авторка, і що вона хоче нам сказати?

Ми на буковинській Україні передвоєнної доби, в заглухлім маленькім містечку, в рідні ґімназійного професора Івановича. В нього крім жінки і четверо власних дітей є ще на ласкавім хлібі і двацятьлітна небога від сестри, Наталка Верковичівна, якою Івановичі піклуються від дванацятого року її життя, бо вона кругла сирота. Отся то панночка Наталка це і властива геройка нашої повісти. Її одна з инших дієвих осіб тут називає раз в любовнім захопленню **царівною**, і по томуж названа й ціла книга. Але панна Наталка являється нам царівною не тільки тому, що зі своїм довгим золотавим волоссям, зі своїми бездонними сіро-блакитними очима та сніжно білим лицем вона і справді захоплює всіх ніби якась русалка, якась чудна царівна з давніх казок. Більш за те вона в своїм окруженню, окруженню ущерть буденних, звичайних людей передовсім царівна духа. Наталка серцем і умом не така, як ті дрібничкові люде, в середовищі яких вона виростає. В постатті Наталки протиставить Кобилянська — в тіснім звязку зі своєю власною індивідуальністю та життєвою долею — тип високо освіченої, поступово думаючої, модерної дівчини типам з перестарілим, мертвецьким світоглядом, і дає нам таким чином одну картину того духового перелому в життю українського жіноцтва на австрійській Україні, що почався ще в 80-их роках тамтого віку з виступом Наталі Кобринської. І саме як репрезентантка нових ідей про гідність і значіння жінки в области духового й культурного життя — являється геройка нашої повісти типом **ярко революційним, бунтаркою** проти гнилого суспільного ладу, а те й видвигає її так високо понад пересічні постатті в инших наших повістях з того часу і так дуже зближує її до нашої теперішньої революційної епохи.

„Довкола мене глухота і „нудьга" — читаємо раз в щоденнику нашої геройки — не маю нікого, кого би мої думки й чуття в якийнебудь спосіб могли заняти хоч крихітку. Чи воно злишне, **чи жіноче духове життя менше цікаве, як її організм?"** А на другому місці: „...Тісно мені тут і глухо, і якийсь тайний, пожираючий жар палить мені душу... Я хотіла би чогось, не знаю ясно, чого, що мене вдоволяло би, або що мене зробилоби сильною, могутньою. Я поринулаби у щось цілою душею, так як тепер потопаю в кожній дрібній роботі цілою душею. Ах! Я хотілаби чогось, страшно хочу жити! Я пилаби це життя! Що це таке?" Це власне відгук бунту проти сірої буденщини невольницького життя української жінки, освяченого звичкою довгих століть. Але в хаті вуйків не розуміє молодої бунтарки ніхто. Головнож тітка Павліна не розуміє її туги за життєвою самостійністю, за висшою творчістю в користь загалу, за спромогою розвивати свойого духа до вершин досконалости та видвигатися тим понад сіру буденщину, і мучить бідну дівчину при кожній нагоді стількиж глупими що й підлими докорами. По думці тітки — Наталка повинна при першій ліпшій нагоді вийти за-муж, — навіть і без любови, бо любови до подружа, каже тітка не потрібно! — уступитися таким чином з хати та ще й матеріяльно допомагати вуйкам в подяку за одержані добродійства. Вийти за-муж і добути так **власного хліба з ласки** пана чоловіка — це по думці тітки Павліни одиноке призначіння кожної дівчини на світі, з тим вона мусить погодитися без огляду на те, чи той чоловік подобається їй чи ні, чи розуміє її, чи в силі стати для неї щирим та вирозумілим приятелем її душі. Бо „мущина то все, а жінка — нічо, — каже син тітки Муньо — ви, дівчата від нас залежні, як ті рослини від сонця, від воздуха. Ми надаєм вам змислу, поваги і значіння, одним словом — усе". „Тепер дівчині годі вибирати, ждати на самих докторів і професорів. Нехай Богу дякує, коли навинеться і хтонебудь та подасть кусник хліба".

(Дальше буде)

Дан Берґман.

БЕЗІМЕННЕ ДОБРОДІЙСТВО

(З шведського).

Нашу сторожиху тому кілька ночей відвідав вломник. Він дав їй такого штика під ніс, що вона не могла кликати рятунку — крик застряг їй у горлі. Злодій схопив гаманець із 37 коронами і срібний годинник із написю, дарунок від вдячних льокаторів. Уже з того видно, що наша сторожиха надзвичайно приязна й люблена жінка.

Мені її сердечно жаль. На другий день зайшла вона до мене на гору й розповіла мені про злочин та плакала так розпучливо. Дні й тижні минали, а про злодія і слід загинув. Але сторожиха, коли лише мала час, заходила до мене на гору й ми обоє нарікали. Вкінці мій жаль був такий великий, що я вірив, що так далі не може бути. Зрештою я не мав часу вічно пересиджувати тут із сторожихою.

І так я рішився подарувати їй украдені гроші. Але вона гордої і вразливої вдачі. Я не міг їй дати гроші наче звичайну милостиню. Тому придумав я — в моїх очах — чудовий вихід. Пішов я до крамниці циґар, купив брунатного пакункового паперу та написав на ньому недолужним письмом наче рукою мурина: „Льуба Пані! Забравем ваши гроші. Ни можу їх довши тремати. Посилаю їх вам назат. Ни гнівайтисі на мени! Злодій". Потім зробив я із паперу торбинку, вложив до неї гроші, зателефонував по посилкового хлопця і післав його із крамниці з грішми до моєї сторожихи.

Пізно того дня зайшла вона до мене на гору. Я думав, що вона буде безмежно весела. А вона навпаки була доволі маркотна. Була люта на вломника, що не прислав назад також срібного годинника. Гроші їй байдуже — говорила вона — але той годинник з написю повинен був пійти з нею до гробу. Годинник — так! Про годинник я і не подумав! Я навіть не знав, як він виглядав, яж його ніколи не бачив.

Я старався вспокоїти сторожиху, але вона ставала чимраз більше сердита. Казала, що вже їй злодюга попадеться у руки — лист вона вже передала поліції. Мені зробилось ніяково. Мої почування для сторожихи остуденіли. Я сказав їй отверто, що докоряю їй за її чорну невдячність для такого чесного злодія. Сторожиха і я розлучилися зі собою безсердечно.

Справа пішла тепер своєю ходою. Поліція відшукала хлопця від посилок, крамницю з циґарами і мій зовнішний вигляд цілком. Нічого не помогло, що я обголив собі бороду і переодягнувся. Воно робило справу ще більше підозрілою. Підозрілою? Вона була зовсім ясна! Яж зложив писемне зізнання! На другий день вчасним ранком арештували мене. Все ще сиджу. Ніхто не вірить мені, хоч як страшно я стараюся виправдати себе. Мені самому виглядає це на викрут. Тому поліція піддає мене безупинним душевним і трохи що не фізичним тортурам, щоби видістати з мене, де я закопав срібний годинник. Завтра зачинається розправа перед карним судом. Я маю оборонця. Він хоче, щоби мене признали непочитальним. То моя одинока надія.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Січове весілля.

Дня 5. червня б. р. відбулося вінчаннє тов. Петра Приступи і Анни Кандій, які є членами Чорноморської Січи.

На весільній забаві зібрано $10, які вислано через Обєднаннє на будову Дому Українських Інвалідів у Львові.

М. Близнак.

БЕЙТИН ГАЛО, Л. АЙ.

З весілля на інвалідів.

На весіллю в гром. Антона Воната гром. Іван Ломага сказав до чесних гостей декілька слів про положення в ріднім краю а головно про недолю наших нещасних інвалідів. Бувший стрілець Галицької Армії Михайло Вівчар перейшовся між чесними гістьми і зібрав $12.65, які переслано до Обєднання з призначеннєм на Дім Інвалідів у Львові.

М. Вівчар.

КЛІВЛЕНД, О.

З забави на інвалідів.

На забаві в гром. Йосифа Шмита за ініціятивою гром. Д. Старавського зібрано на Дім Укр. Інвалідів у Львові $9.50, які відослано до Обєднання.

Жертвували по $1: Д. Старавський, П. Поливчак, М. Гумніцький, Ю. Керек, Н. Голден, І. Шмит, Я. Шмит; по 50 ц.: К. Варченко, Е. Клепак, Н. Н.; по 25 ц.: Я. Філіповський, С. Мазник, Й. К., А. Шмит.

ОБУРН, Н. Й.

З панахиди на інвалідів.

В укр. грек. кат. церкві св. Петра і Павла відправив панахиду о. А. Строцький, а підчас неї зібрано $42 на Дім Інвалідів у Львові.

Гроші вислано до краю через Обєднаннє в Филаделфії.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

З концерту на Рідну Школу.

Дня 26. червня відбувся тут концерт в память Т. Шевченка, з якого $10 вислано до Обєднання як жертву на допомогу Рідній Школі в краю.

КЛІВЛЕНД, О.

З фармерської забави на інвалідів.

На 4. липня зїхалися на фармі в гром. Івана Поливчака наші громадяне, щоби покріпитися свіжим воздухом. При вечері гість Павло Коваль згадав про наших інвалідів в краю, а гром. Гуменецька пішла між гостий і зібрала $13, які висла-но до Обєднання на будову Дому Інвалідів.

Жертвували по $1: Петро Поливчак, Іван Поливчак, Д. Старявський, К. Варченко, М. Гуменецький, С. Качоровський, П. Коваль, Г. Гула, Т. Гірях, В. Поливчак, Й. Шмит, а Іван Воробець $1.50, а по 25 ц.: Катерина Щадило і Н. Н.

П. Коваль.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

З хрестин на Рідну Школу.

Дня 3. липня б. р. відбулися хрестини в гром. Микити Пахолка, на яких зібрано між чесними гістьми $14, які відослано до Обєднання з призначеннєм на Рідну Школу. Жертвували по $2: Микита Пахолок, Й. Телішевський, С. Липа; по $1: С. Кибало, Т. Здорецький, Іван Кушнір, Павло Кушнір, Н. Путас, М. Кибала, І. Лабай, П. Кудрик.

ГАРТФОРД, КОНН.

Зі сходин на інвалідів.

На других громадянських сходинах було чистого доходу з забави $35.41, які рішено вислати до Обєднання з призначеннєм на допомогу нашим інвалідам.

Д. Драпак.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

З забави на інвалідів.

На забаві в громадянина В. Лаби не забули чесні гості за наших інвалідів і на поклик гром. С. Ваги зложили $14.75, які відослано до Обєднання.

Збіркою занялися: І. Лесюк і А. Яворський.

Жертвували по $1: В. Лаба, С. Лаба (мол.), І. Каменюк, І. Сушевський, Я. Мец, М. Дембіцький, Н. Сорока, О. Шмокалюк, Н. Лесюк, А. Яворський; по 50 ц.: М. Ліщинський, Т. Андрусишин, С. Вага, В. Гуменюк, С. Присяжнюк, А. Миколів; по 25 ц.: О. Шкляренко, В. Юстин, Г. Маринюк, Й. Маринюк, Н. Танасишин, І. Робак, Д. Костів.

А. Яворський.

ІСТОН, ПА.

Чи так повинно бути.

Недавно тому мав я нагоду бути на весіллю в Бетлегем, Па., в одного свого краяна. Всюди була там веселість, грала музика, напитки лилися. Хотів я при тій нагоді зібрати дещо на Сиротинець, але стрінувся з замітом, що про сиротинець, повинні дбати члени У. Н. Союза. З тим не пішло. Пробував один з нас зібрати дещо на памятник Шевченка, а того ще висміяли. Вправді многі були обурені з приводу того, але факт остається фактом, що на українськім весіллю не можна було перевести ніякої збірки на народну ціль, бо вона все комусь була не до вподоби.

Аж на другий день в родичів молодого зібрали ми з В. Гавришем $5.50 і були раді, що хоч таку жертву зібрали. Жертвували: М. і А. Запаржоні $2; по $1: Д. Кручовий, В. Гавриш, М. Підгайний; а С. Івашків 50 ц.

Разом зібрано на інвалідів $5.50 і вислано до Обєднання.

М. Підгайний.

ЗАКЛИК ДО РОДИМЦІВ З СЕЛА БАЙКОВЕЦЬ.

Дорогі Родимці!

Як Вам відомо, майже усі села у Галичині будують, а многі вже і збудували Народні Доми, а також і наші Громадяне-Родимці з села Байковець приступили до будови свого Народного Дому, однак, не будучи всилі докінчити тої будови, звернулися до нас, за океаном, з прозьбою о поміч в доверщенню розпочатого діла.

Тому ми завязали в Нюарку, Н. Дж., комітет, що має заняться збиранням жертв на сю ціль, в якого склад входять: Микола Заболотний, Семен Ходачок і Анна Плакса.

Просимо слати зібрані жертви впрост до Будівельного Комітету в Байківцях, або на руки комітету в Нюарку, на слідуючу адресу: **Nykola Zabolotny, 77 Hayes St., Newark, N. J.**

Дорогі Земляки за морем!

Вам звісно, в якому політичному й економічному та культурному положенню ми опинилися.

Всі надії наші на національне визволення обчислені на довгі літа при великих зусилях цілої нації.

Научилися ми одного в національним нещастю, що на нікого нам оглядатися, що коли ми самі собі не поможемо, то ніхто нам не поможе.

Український народ проявляє чимраз більше свою живучість, свою організованість, стає новітною нацією.

По цілій Західній Україні зносяться за допомогою наших земляків зза моря свої власні домівки, а в слід за тим іде розвій політичного, економічного і культурного життя нашого села.

Ми остали позаду за иншими громадами, а злидні останних літ не дають нам змоги тільки власними силами побудувати свою власну домівку, Читальню „Просвіти".

Ми вже одержали в даровизні площу, вже поставилисьмо підвалини і стіни нашого Народного Дому Читальні „Просвіти" в Байківцях, а викінчити його не стає наших сил, бо мимо великих складок, кошт будови переходить наші сили.

Звертаємось отже з прошенням до громадян з Байковець і тернопільського повіту о поміч в скрутному положенню, щоб Ви не відмовили, кинути свою жертву на відбудову домівки Читальні „Просвіти".

Жертви просимо слати на руки голови Комітету будівельного Прокопа Мельника в Байківцях, почта Тернопіль.

ЗА КОМІТЕТ БУДІВЕЛЬНИЙ В БАЙКІВЦЯХ:

Прокіп Мельник, Василь Лукашів, Антін Балабан, Іван Чорномаз.

ЗА ГР. КАТ. УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ:

о. Бачинський.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 18. червня ц. р. упокоївся в Струсові, теребовельського повіту, **Йосиф Ситник**, міщанин, свідомий Українець, римо-кат. обряду, якого все придержувався. Була це ідейна людина, що зуміла погодити свою народність з обрядом. Все і всюди виступав як карний Українець і ціле життя посвятив для добра своїх співмешканців і свого народу. Уродився 1849 р., оженився з Татіянною, донькою Василя Гарматія, першого конституційного посла у Відні, а відтак у Кромерижу, з якою прожив більше як 50 літ. Як член громадської ради в р. 1874 перший виступив таки на засіданнях ради до боротьби з пиянством і постарався про рішення щодо виплат не в неділю, але в будний день. Основав ураз з іншими членами ради перед 50 роками першу в повіті читальню, яка була і є членом „Просвіти"; перед 25 роками був членом-основателем читальні „Просвіти"; в читальні був 50 літ усе заступником голови. Аж до своєї смерти не опускав майже ні одної неділі, щоб не заглянути до читальні, де пильно прочитував і обговорював молодшим усякі цікаві статті. Зладив на письмі 20 відчитів і їх прочитував, як примір „Про тверезість", „Про ощадність", „Про лад в господарстві", „Про ніжність у поведенні супроти жінок", „Про додержування обітниць", „Про заховання і поведення міщанина в домі інтелігента" і т. п. В 1896 р. був членом-основателем і виділовим політичного товариства на цілу Галичину „Хлопська Рада". Був членом-основателем і управителем позичкової каси „Власна Поміч" у Струсові, яка перед війною орудувала мілійоном корон. По війні був основателем і управителем кооперативи „Єдність" у Струсові. Брав також участь у подорожі до Єрусалиму, уряджeній митр. Шептицьким, а вернувши звідтам, розповів у Струсові і по поблизьких читальнях, що бачив по дорозі і в святих місцях. Його смерть викликала загальний жаль, чого доказом було велике число учасників похорону, не дивлячись на зливний дощ. У похороні взяло участь 2 місцевих священиків римо-кат. і 5 священиків наших. Над гробом промовив місцевий парох о. Теодор Цегельський, що змалював його заслуги і подав до відома, що саме перед його смертю в часі святочного ювілею 50 літніх роковин істнування читальні в Струсові іменовано пок. Йосифа Ситника почесним членом читальні. Полишив двох синів і три доньки, з яких одна, Стефа, замужна за Евгеном Гіріяком, повіт. ветеринаром у Надвірній, а друга, Ольга, за д-ром Родіоном Сліпим, лікарем у Струсові. — В. П. П.

ПАМЯТАЙТЕ НА РІДНИЙ КРАЙ!

При кождій нагоді збирайте на: Рідну Школу, Інвалідів, сиріт та політичних вязнів в старім краю.

Жертви належить слати до краю через:

OBYEDNANYE
BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1928.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; четверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то понесе кошт виготовлення такої кліші з фотографії, то значить, що його оголошення буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (коли якийсь кружок, співацьке товариство і т. п. не єсть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1928 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покриттє коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.